

Szakmai beszámoló Simon István: III/1 A Belügyminisztérium
állambiztonsági vizsgálati osztálya 1962–1989 című könyvéről

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL), mint a politikai rendőrség 1944 utáni történetére vonatkozó forrásanyagok őrzőhelye, kezelője és feldolgozója kiemelten fontosnak tartja a szervezettörténeti kutatások folytatását. Ez klasszikus levéltári feladat, mely a történettudományi kutatások fontos részét képezi. Ezért döntöttünk úgy, hogy külön kiadványsorozatot indítunk olyan levéltári publikációk számára, amelyek alapvetően szervezettörténeti kutatások eredményeit tárják elsősorban a szűkebb, szakmai nyilvánosság elé.

A sorozat az Állambiztonsági Füzetek címet viseli, s az első kötet a politikai rendőrség egyik legfontosabb szervezeti egységének, a vizsgálati osztálynak a szervezettörténetét és archontológiáját dolgozta fel. 1945 és 1962 között már ismerjük ezen szervezeti részleg felépítését és vezetőit, viszont az ezt követő időszak fehér foltként maradt meg a kutatás eddigi folyamatában. Ezért támogattuk Simon István kollégánk törekvéseit, aki még az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára munkatársaként készítette el a kéziratot, de időközben a Nemzeti Emlékezet Bizottsága Hivatalának munkatársa lett. A két intézmény közötti jó munkakapcsolat levetővé tette, hogy Simon István az ÁBTL kiadásában publikálja a nálunk végzett kutatásai eredményeit.

Végeredményben egy 183 számozott oldalból álló kismonográfia született, amelyben a szerző feldolgozta a III/1, tehát az önálló állambiztonsági vizsgálati osztály működésére vonatkozó levéltári iratanyagot, elkészítette a különböző szervezeti egységek vezetőinek archontológiáját is. Kutatásai során nem csupán az ÁBTL, hanem a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának megfelelő fondjaiban is kutatott, használt oral history forrásokat és elemezte a témára vonatkozó szakirodalmat is.

A kötet bemutatójára az ÁBTL Dísztermében kerül sor, 2021. november 17-én, méltatóként Tabajdi Gábor történészt, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága Hivatalának munkatársát kértük fel. Meggyőződésem szerint Simon István munkája megkerülhetetlen lesz mindazok számára, akik a Kádár-korszak politikai rendőrségének történetével, ezen belül a vizsgálati osztály históriájával foglalkoznak, s feltehetően gyakran hivatkozott munkaként gondolunk majd rá.

Budapest, 2021. november 15.

dr. Papp István főosztályvezető